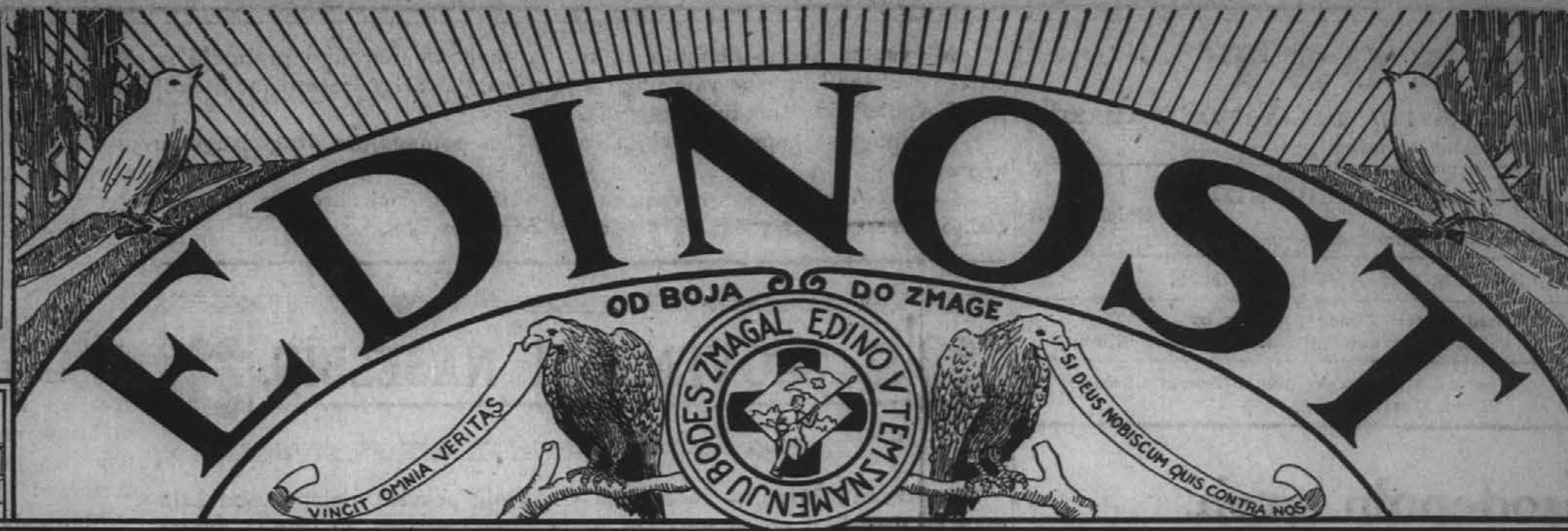

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Ključ do napredka je edinstvo

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

Ključ do zmage je edinstvo

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Gesloja tlači

ŠTEV. (No.) 95.

CHICAGO, ILL., TOREK 15. AVGUSTA—TUESDAY AUGUST 15, 1922.

LETO (Vol) VII

KDO JE KRIV DA SE ŽELEZNIČARSKA STAVKA NE PORAVNA?

Washington, D. C. 14. avg. — Stavkujoči železničarji in železniški magnati so si še vedno v laseh radi senioritetnih pravic, katerih lastniki, kar ne morejo sprejeti. Na zadnjem sestanku v soboto večer so sklenili, da se rešitev senioritetnih pravic predloži v rešitev posebnemu odboru, ki bo v kratkem imenovan od zastopnikov "The Big Four" in lastnikov železnic.

V Washingtonu so debatirali več dni, a do kakega zaključka niso prišli pri pogajanjih za poravnavo stavke. Železničarji so popustili skoro vse druge zahteve, le od senioritetnih pravic ne odstopijo, tako izjavljajo zastopniki od "The Big Four" bratovščine. Železničarji zahtevajo senioritetne pravice, kot edino garancijo, proti samovoljnemu ravnanju železniških družb. V preteklosti so družbe že čestokrat pokazale, koliko se jim sme zaupati. Delavci, ki so bili uslužbeni pri družbah že po več let, so jih metali na cesto ali pa zapostavljali in jih nastavljal na najzadnja mesta, da so sami službe pustili, ker jim radi zapostavljani ni bilo več mogoče prenašati. Da se to omeji, so delavci sklenili se boriti do zadnjega za senioritetne pravice, ki so edina garancija proti zapostavljanju delavcev od strani železniških družb. In kdo jim more zameriti, ako vztrajajo v tem boju. Vsakdo, ne samo, da se mora, ampak je tudi dolžan, da se bori za svoje pravice.

Ker so železniške družbe v svoji ošabnosti tako prevzete napram stavkujočim železničarjem, ki se borijo za svoj kruh, da jim nečesto dovoliti niti tega drobca pravic, do katerih so železničarji upravičeni, pača krivda, da se železniška stavka ne poravna naravnost na železniške družbe in nikogar drugega.

ZA TAJFUNOM PRIHAJA KOLERA NA KITAJSKO.

Shanghai, 14. avgusta. — Katastrofalni tajfun, ki je razdejal več kitajskih mest in uničil nad 30 tisoč človeških življenj ni edina nesreča, ki se je pojavila nad ubogimi Kitajci. Vsled nezadostne sanitetne pomoči, pri pokopavanju mrtvih, ki so postali žrtve velikanskega tajfuna, je pričela razsajati kolera, ki je baje rodila že na tisoče smrtnih slučajev.

Amerikanski konzul, ki se nahaja v Shanghai-u je brzojavno prosil pomoči ameriškega poslanika v Peking, da naj pošlje na mesto lica, ako mogoče zdravniško pomoč, ker ljudstvo je popolnoma zbegano in se ni v stanu pomagati iz nesrečnih okoliščin, v katere je bilo pahnjeno po tajfunu in sedaj po kruti razsajajoči koleri, ki se rapido širi in pojavlja naprej.

KONEC PREGOGARSKA STAVKA.

Cleveland, Ohio, 14. avgusta. — Na konferenci, ki se je vršila tekoma zadnjega tedna v Clevelandu med operatorji in premogarji je prišlo že blizu do popolnega soglasja. So na poti do sprave še male ovire, ki razdvajajo obe stranke, toda, te so tako malega pomena za splošnost položaja, da ni nikakega dvoma, da bi mir na premogarskem polju ne bil podpisan že tekoma enega tedna.

Sicer je na prvi pogled ta konferenca obetala malo dobrega sadu, ker se iste niso udeležili vsi operatorji. Tudi vsi operatorji niso soglašali za arbitražo. Nekateri so podpirali illinojske operatorje, ki zahtevajo separatno pogajanje v vsaki državi. Toda zastopniki unijskih premogarjev so odločno nastopili proti temu in po odločnem argumentiranju so dosegli, da so se v več ozirih glede arbitraže operatorji podali. Naposled je večina operatorjev privolila za arbitražo, katero se bo tudi seveda nekoliko drugače vodilo, kakor je bila od začetka zamišljena.

Plačilna lestvica bo najbrže ostala stara, kakor je bila v veljavi do 1. aprila 1922. Druge stvari se v pogodbi nekoliko spremene o katerih spremembah pa še ni poročano natančno.

Vendar glavno je, da so poglavitne ovire odstranjene, ki so razdvajale obe stranki. In vsled tega prav lahko pričakujemo, da zna vsako minuto priti med javnost novica, da je premogarska stavka formalno končana.

ŽELEZNIČARJI ZAPUSTILI VLAKE IN ODŠI NA STAVKO

Los Angeles, 14. avg. — Iz Seligman, Arizona so dospela brzojavna poročila, da je na progi Santa Fe ustavljen ves promet. Vlakovodje, kurjači, zavirači in sploh vse osebje na potniških vlakih je zapustilo svoje delo in odšlo na stavko. V bližini Seligmana je baje 12 potniških vlakov napolnjenih s potniki in vsi stoje. Vročina pritiska in potniki, zlasti ženske z malimi otroci so zapuščeni brez vsakih sredstev. Vsi prosijo za takojšno odpomoč.

STRELE POVZROČAJO GOZDNE POŽARE.

Missoula, Mont. 14. avgusta. — Skozi zadnji mesec je bilo povzročeni v montanskih pragozdih nad 50 požarov. Čuvaji, ki so nastanjeni, da pazijo na povzročbe požarov, so prišli na sled, da so bili skoro vsi ti požari povzročeni v viharnih dnevih, ko je treskalo. Požari so povzročeni, ko strela udari v staro drevo, katerega trhlenina prične tleti po sredi in pride skozi korenine ven. Sape razpihajo tleče iskre in požar se prične.

RAZNE NOVICE.

FRANCIJA NE ODNEHA NAPRAM NEMČIJI.

London, 14. avgusta. — Francoska delegacija se je danes javno izjavila na Londonski konferenci, da je popustila že do skrajnosti glede reparacijskih vprašanj napram Nemčiji, in da ne odneha več niti za las od svojih zahtev.

Francija zahteva kontrolo nad ameriški rudniki in gozdovi; to pa zato, da bo lahko pazila na finančno možnost premagane Nemčije.

KITAJCI SO SI ZOPET V LASEH.

Peking, 14. avgusta. — Vojaške sile generala Čanga in generala Wu Pei Fu so se zopet spopadle in bije se vroči boj na celi črti za kontrolo Kitajske.

BOLJŠEVIKI ZAPLENILI BRITSKE PARNIKE.

Carigrad, 14. avgusta. — V črnomoškemu pristanišču Batumu so zadržali tri britske parnike. Moštvo in častnike pa so pozaprl. Boljševiki izjavljajo, da so to naredili vsled tega, ker Haška konferenca ni izpadla, kakor bi mogla in s tem se bodo pokrili stroški, ki so jih imeli boljševiki na konferenci. Tudi se čujejo govornice, da bodo boljševiki zaplenili vse oljnatne vrelce, ki jih lastujejo razne britske družbe v Rusiji.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Annandale, Minn. 14. avgusta. — Na progi Minneapolis, St. Paul and Sault Ste. Marie se je zadnje soboto pripetila velika železniška nesreča, ko je tovorni vlak zadel na križišču v neki težki tovorni truck. Ker je ogradje trucka prišlo pod kolesje lokomotive, je isto vrglo iz tira in par železniških vozov, ki so se preobrnil v bližnji precej globoki jarek. Pet oseb je zgubilo življenje in 3. so ranjeni.

OTROK UMRL VSLED KOMARJEVEGA PIKA.

Atlantic City, N. J. 14. avg. — V tukajšnjem bližnjem mestecu Margate je zadnji petek umrla 10 letna Janet Brown vsled komarjevega pika, ki ji je zastupil kri. Zdravniki izjavljajo, da so letošnji komarji po južnih državah silno strupeni.

POROKA V ZRAČNIH VIŠAVAH.

Chicago, 14. avgusta. — Mr. Clarence Burt in Miss Vivant Puckett sta se včeraj poročila v zračnih višavah v zrakoplovu. Ko je zrakoplov krožil v višavah nad Evanstonom sta si omenjena obljubila dosmrtno zvestobo visoko v zraku. Bog ve, če sklenjen zakon v zraku kaj bolj drži ali ne! Ga bo treba poizkusiti!

IZ DELAVSKIH KROGOV.

— Načelnik združenih premogarjev John L. Lewis prerokuje, da se bo clevelandska konferenca zaključila že v sredo s popolno zmago premogarjev.

— Tudi načelnik illinojskih premogarjev Frank Farington izjavlja, da bo prišlo v kratkem do separatne sprave v Illinoisu. Farington se nahaja še vedno v Clevelandu, kjer zasleduje delovanje konference.

— Železniška stavka jadra naprej h še hujšim strminam in bati se je, ako se bo stavka nadaljevala svoj pot naprej, da bo kmalu ustavljen ves promet na železnicah.

— Obe stranke železničarji in družbe ne odnehajo glede senioritetnih pravic niti za las. Voditelji železničarjev groze, da se bo odpoklicalo na splošno stavko vse železniško osebje na vseh progah in s tem ustavilo ves promet.

— Železničarji na progi Chicago and Elgin so koncem zadnjega tedna volili za stavko, ker jim družba ni dovolila povišanja njihovih plač, kakor so zahtevali 30. odstotkov.

— Nadulčni železničarji v Chicagu bodo glasovali ta tečen še enkrat glede znižanja plač, ki jih jim namestila družba znižati.

— Danes bo izpadlo tudi glasovanje telegrafičnih operatorjev od "Big Four" bratovščine. Voditelji telegrafistov so prepričani, da bo glasovanje izpadlo v prilog stavke.

— V Jolietu je železniška družba Elgin, Joliet & Eastern nekoliko odnehala na pritisk Big Four bratovščine. Vojaštvo je odmaknjeno od glavnega vhoda v reparacijske delavnice te družbe.

ŠIRITE LIST EDINOST!

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližnjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:	Italijanskim liram:
500 kron ..... \$ 1.90	50 lir ..... \$ 2.90
1000 kron ..... \$ 3.70	100 lir ..... \$ 5.30
5000 kron ..... \$ 18.00	500 lir ..... \$ 25.00
10,000 kron ..... \$ 35.00	1000 lir ..... \$ 50.00

Za pošiljatve v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po 1c in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potem kabla ali brzojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST"
1849 West 22nd Street Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

2849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 2849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Naš usodepoln greh.

Kakor vsak posamezni človek, tako ima tudi celi narod svoje posebne napake, katere ga zavirajo pri njegovem napredku, in ki mu veliko škodujejo.

Zato mora tudi cel narod kot tak, kakor posameznik, skušati, da se teh napak izogne, se poboljša. Dokler tega ne naredi, mu bodo te napake delale neprestane težave in ga v vsepovsod zavirale v napredku.

Tudi mi Slovenci imamo več takih napak, katere vsi čutimo, čez katere vsi zabavljamo, in katere želimo vsi, da bi jih ne imeli, ali da bi se jih vsaj prej ko preje iznebili. In med temi je ena, ki posebno zavira vsak narodni slovenski napredek, in to je — malenkostna nevoščljivost.

Nesrečna Avstrija nas je ubijala narodno in nam uničevala našo narodno zavest stoletja nazaj. Učila nas je, da je vse, kar je slovenskega, za nič, samo kar je nemškega, tujega, je vse dobro. Privandran tujec, morda grd žid, je bil boljši kakor pošten domačin. Pa naj je ta tujec še bolj varal ljudi, jih goljufal ali imel slabje in dražje blago. Veljal je za boljšega kakor Slovenec in vse je drlo k njemu. Tako je pogosto on obogatel, slovenski trgovec poleg njega je pa propadel. In ko je propadel, kako so se mu še vsi smejali in mu privoščili.

Res je, da mi Slovenci nismo rojeni trgovci. Naš strahopeten značaj, naša zaspanost, še bolj pa naša malenkostnost, ne, to ni res posebno pripravno za to, da bi koga naredilo uspešnega trgovca. Trgovec mora biti pogumen, mora biti iznajdljiv, mora biti širokega obzorja. Vendar pa iz tega še ne sledi, da se ne bi smeli Slovenci med seboj podpirati in si pomagati, da pridemo tudi mi do tega značaja. Značaj si treba pridobiti.

Zato je žalostno, ako vidimo po naselbinah, kako razni rojaki poskušajo odpirati razne trgovine, pa marsikje najdejo največje svoje nasprotnike ravno v svojih lastnih rojakih, ki vse naredijo, samo da bi ga prej ko prej spravili iz trgovine. Zabavljajo čezenj med svojimi rojaki in med tujci, samo da bi odganjali odjemalce, da bi nihče k njemu ne šel.

To se vidi pogosto že v cerkvenih zadevah. Na pr. pri pogrebi. Ali ste že kdaj videli, da bi kak Irec ali kak Nemec, se dal pokopati iz slovenske ali kake slovanske cerkve, ako je Irska v mestu? Ne! To bi smatral za največjo sramoto in vsi Irci bi se zgledovali. Zgodi se, da umrje kak faran ki ni bil posebno dober z domačim irskim, ali nemškim župnikom, da je hodil v življenju v kako drugo cerkev, ne v svojo. Toda ko umrje, je gotovo, da se bo dal pokopati samo iz domače cerkve.

Ti imajo čut skupnosti toliko razvit, da pozabijo na svojo malenkostno osebnico, na kako malenkostno morebitno razžaljenje, ko se gre pokazati pred javnostjo svojo narodno zavednost.

Pred nedavno je bil tak slučaj v neki naselbini, ko se je vršil slovenski pogreb iz tuje nemške cerkve, ko je bila slovenska prav blizu. "Sram me je bilo, ko sem čul opazke domačih Nemcev na "dumme Slaven" iz ust navzočih Nemcev," je rekel neki udeleženec.

V neko drugo naselbino je prišel slovenski zdravnik. Kako se zvele Nemci ali Irci, ko dobe v naselbino zdravnika. "To je pa naš človek" pravijo in ne samo, da sami hite k njemu, temveč še druge svoje drugorodne sosedje prigovarjajo, da naj gredo k temu zdravniku, češ, kako je izvršten. V tej slovenski naselbini pa, kdo je začel takoj v začetku prvi odgovarjati ljudi, Slovence, naj gredo k domačinu? Sami Slovenci! Svetovali so razne "kurfušarje," "konjederce" razne žide, morda Turke, samo k domačemu zdravniku ne pojdite!

Ali ni jasno, da tiči tukaj, v takem početju veliko prav sramotne nezavednosti? Ako tujci kaj vidijo, nas bodo spoštovali? — "Funny people", bodo rekli.

Enako smo enkrat čuli govoriti slovensko babico. Kadarkoli se pobira za kako stvar, se spomni na njo in ne gredo mimo njene hiše. In ako da malo, delajo opazke češ, "Ona bi dala lahko več!" Toda ko pa potrebuje babice, so pa razne češke brezverke, ali poljske zakotne brezvestne konjederke bolje kakor pa domača, poštena žena, ki je vestna, točna in verna.

Bi to Irska ženska storila? Bi tako delala nemška žena? Ne! In zakaj ne? Zato ker imajo narodno zavednost, zato, ker vedo, da je lasten človek vedno boljši, kakor pa tuji. Zato ker imajo naroden ponos.

In tako bi našli lahko še veliko slučajev, katere pa itak vsak ve in katere je morda že marsikdo naših čitateljev sam na sebi britko čutil.

In kar je pa najbolj nerazumljivo, je to, da večkrat celo sami trgovci tako delajo. Sam ve, kako boli, ako ne najde nov slovenski trgovec podpore od svojih rojakov. Sam ve, kako malo ga bodo tujci podpirali, ako ga lastni rojaki ne bodo. In vendar nima toliko razuma, da bi potem on dal dober izgled svojim rojakom v tem, da bi pred vsem najprej on pokazal, kako morajo vsi rojaki delati. Tak rojak trgovec ne pomisli, da s tem sam sebi škoduje, ker uči svoje rojake, "ne pojdite k svojemu, to se pravi, tudi k meni ne!"

Zato je že skrajni čas, da se zavemo Slovenci tudi narodno, da bomo vedno mislili: napredek enega je naš skupni napredek. Kolikor več slovenskih trgovin in zdravnikov in babic in odvetnikov, notarjev, sploh kolikor bolj bomo gmotno napredovali, toliko več bomo imeli koristi vsi skupaj, toliko več kredita bomo imeli pred ameriško javnostjo, toliko bolj bomo napredovali skupno. Zavedajmo se vedno, da narod obstoji iz posameznikov in kakor stoji posamezniki, tako stoji cel narod.

Zato vsi Slovenci, kdor le more in kdor čuti le nekoliko trgovske zmožnosti — vsi v trgovino!

Slovenski trgovci in vsi, ki ste odvisni od svojih rojakov, dajte pred vsem lep zgled svojim rojakom! Naučite jih podpirati svojega človeka s tem, da boste sami drug za drugega delali. Svetujte svojim odjemalcem, naj gredo za stvari, ki jih vi nimate, samo k svojemu človeku. Priporočajte svoje zdravnike, svoje odvetnike, svoje pogrebnike, svoje babice, svoje notarje, svoje banke itd.

Mi vsi pa vedno delajmo za to, da se bomo narodno probudili in narodno zavedli in sebe raje imeli kot tujca, "Charity begins at home" pravi Anglež, in tako tudi trgovina.

Veselimo se napredka svojih rojakov in pomagajmo drug drugemu naprej!

To je ponos vsakega naroda in tako mišljenje med narodom kaže narodno zavest, pred vsem pa moder in pameten narod.

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN.

New Duluth, Minn. — Ni moj namen se prerekati po javnosti in to najmanj z ljudmi, ki so duševno omejeni, kakor je pisec dopisa iz West Dulutha v 185. številki Prosve. Toda, da pa bomo dragi čitatelji spoznali resnico, sem primoran nekoliko odgovoriti na neutemeljene trditve Prosvetnega dopisnika.

Mr. Kobi je duševno omejen, drugače bi ne pisal trditve, ki nimajo nikake podlage. Govori, da niso hoteli v cerkev, na drugi strani pa zopet pove, da so šli v cerkev. In taki so vsi zapeljani in zaslepljeni socialisti. V življenju nikdar dovolj ne čveka, zoper cerkev, vero in duhovnike, ko kdo umre pa hajd z njim k farju, katerega prej v življenju niso mogli videti. Doslednost naših socialistov je pa taka, da ga ji ni para vsaj v New Duluthu ne.

Dopisnik se tudi hoče nekaj ustiti nad našim blagim preč. g. župnikom. Kdo za božjo voljo je pa Vas prosil. Ali dela menda g. župnik prepise za župnije? Ali jih cerkvena občina in škofijstvo? Čemu dolžiti nedolžnega človeka po nepotrebem? Seveda, ko bi bila Vaša pamet normalna, bi Vas sploh moglo biti sram kaj takega pisati v javnost.

Ja, pa mislijo, da so bogve kako učene glavice naši ta rdeči, ko sklanjajo, kake zavite laži v Prosveti. Ja, pa sem ga s fiksov se je mislil Kobi, v resnici pa bi moglo biti sram vsakega kolikaj olikanega človeka poslati tak dopis v javnost. Ostanj doma za pečjo, če nimaš kaj boljšega za javnost. Sicer pa zna koristiti tudi to, da bo marsikateremu Slovencu v naši naselbini odprlo oči, komu da slede. Čisto prav je imel dopisnik, ko je povdarjal, da proč od rdečih trgovcev. Vi blatite vse, kar je katoliškega in Vas naj bi hočili poslušati in poleg tega Vam naj bi nosili še svoj denar? Neumen je in do kraja nezaveden, kdor katoličanov Vas podpira.

Toliko za enkrat, ako pa še ne boste dal miru, bom Vas se še privoščil prihodnjic bolj temeljito. Rojakom v Duluthu pa priporočam, da se vsi naroče na list Edinost in proti verske liste naj pometejo iz svojih hiš, ker list, kot je ravno prinesel dopis iz naše naselbine ne spada v katoliško hišo in po mojem prepričanju ima vsak katoličan velik greh, ako ga podpira.

Resnicoljub.

Thomas, W. Va. — Cenjeno uredništvo: — Čas je, da se tudi iz naše naselbine kaj čuje v javnost. Stavka na katero smo odšli že pred davnim časom, ki smo že pozabili kdaj se je pričela, še vedno traja naprej. Premogorovi obratujejo tukaj po okolici okoli 50 procentno. Skebi, ki opravljajo nesramno izdajalsko delo, so po večini Rusi in Poljaki. To so po največ ljudje brez vsake zavednosti, ki si ne dajo ničesar dopovedati, kaj se pravi stavkati in boriti za zboljšanje delavskih razmer. Stavkarji se vedno trudijo in jih nagovarjajo, naj delo zapuste, toda pri njih, izmed katerih je velika večina analfabetov ne izda tako prigovarjanje nič.

Do zadnjih časov še niso skebi tako prihajali. Odkar pa je vlada obljubila svojo pomoč operatorjem, odtedaj trošijo med nezavedne ljudi lastniki premogorovov laži, da je vlada zapovedala, da se mora delati itd. Po svojih dipljnih imajo razobešene zastave, kakor, češ, kar mi delamo proti delavstvu, ki se bori

za svoje pravice, delamo pod krinko amerikanizma. O ironija dvajsetega stoletja! Je li Washington zaraditega uprizoril revolucijo proti angleškemu puritancem, da se ameriško zastavo, ki je simbol prave demokracije, sedaj rabi na strani lastnikov, kakor, da bi ti sedaj vršili boj proti delavstvu v duhu demokracije in se za njo borili. O kam si prišla demokracija. Vsak te hoče imeti za zaščitnico, pa naj bo kriv ali nedolžen. Obžalovanja vredno je seveda, da demokracijo si prisvajajo najbolj ljudje, ki imajo v svojem srcu vse drugo samo poštenosti malo, napram svojemu bližnjemu.

Zima se bliža in z njo prihaja trda doba za marsikatero tukajšnjega stavkarja, katerim je pošlo že davnej zadnje sredstvo za življenje. Doma žena, otroci, vse to plaka okrog, mož pa ki je edini preživljaj in skrbel za življenje vseh je sedaj brez dela, in kakor kaže bogvekdaj bo prijel za delo. Vaš list nisem bral poprej, dal mi ga je pred teoni neki Vaš naročnik, v katerem sem videl objavljen Vaš apel, za uboge trpeče premogarje. Do srca sem bil ginjen, ko sem bral to prošnjo. Tako, Slovenci smo podpirali že desetletja nekatere slovenske liste, ki so vedno kričali, da so za delavstvo in da se za njih koristi borijo. Sedaj pa, ko so slovenski premogarji v stiski, ni odprl svojih širokih ust ne Proletarec, ne Prosveta — ampak storil pa je to dolžnost najprvo katoliški list "Edinost", na katerega Prosveta in Proletarec nemoreta nikdar zmetati dovolj polen in amazanega blata. Sram Vas bodi slovenske rdečkarje, ki odpirate svoja široka usta v daljni Chicagi samo tedaj, kadar bi radi ogulili slovenskega trpina in se z njihovimi grošči okoristili. Kadar pa je delavec v stiski, tedaj ni od Vas ne črne ne bele! Slovenskemu delavstvu pa bo baš to, precej odprlo oči, da bo izprevidelo, komu sledi.

Stavkar.

Indianapolis, Ind. — Zadnje sredo večer se je zgodila v naši naselbini velika nesreča za družino Mr. in Mrs. John Perhnet. Sedemletni Johnny Perhne, sinček Mr. in Mrs. John Perhnet je peljal po Concord ulici kravo proti domu. Njegova sestra Mary je sledila za njim. Ravno, ko sta hotela čez železniški tir "Big Four" proge, prihiti osebnih vlak s polno hitrostjo. Johnny se je ustrašil za svojo sestrico, spusti kravo in skoči nazaj čez tir, da bi videl, da bi se njegovi sestrici neprijetila kaka nesreča. Mary je bila izven nesreče, toda vlak je zadel malega Johnny-a mejtem, ko je hitel nazaj in ga vrgel s tako silo, da se mu je razbila lobanja in čez eno uro je izdihnil v mestni bolnišnici.

Žalujoci družini Mr. in Mrs. John Perhnet izražamo naše globoko sožale. Malemu Johnny-u pa mir in pokoj in obilo veselja med angelji nač zvezdami.

Martin Cesnik.

JOLIETSKE NOVICE.

Cenjeni gospod urednik: — Ker sem imel dovolj časa sem se namenil napisati en par besed, glede novice v našem Jolietu za naš preljubljeni list Edinost, in ako bodete imeli prostora, prosim, da bi objavili.

— Najprvo bom začel od naših društvenih zadev. V nedeljo 6. avgusta je družstvo sv. Jožefa števil. 2,

K. S. K. Jednote imelo svojo redno mesečno sejo in se je tudi udeležilo lepo število članov. Na tej seji se je sklenilo, da se priredi igra na 12. novembra v Slovenija dvorani v korist društvene blagajne. V ta igralni odbor so bili izvoljeni Mr. Martin Cvenk, John Živetz ml. in Anton Russ.

— Na zadnji mesečni seji društva sv. Družine števil. 1., D. S. S. se je tudi sklenilo, da se priredi igra ali veselico v korist društva, in torej se bo priredila na nedeljo 17. septembra popoldan in zvečer, dve igri in te so:

"Svojejavna Minka" in "Za letoviše". Peto se bo pred in med igro. Igrovodja in pevovodja so Mr. Martin Cvenk. V igralni odbor so izvoljeni: Mr. Paul, J. Laurich, Fr. E. Vranichar, Peter Plut in John Koshir.

— Na nedeljo 20. avgusta, bodo šli na svoj letni izlet, ali piknik naše "Slovensko Katoliško Pevsko Društvo Joliet" v Plainfield, Ill. Vsi prijatelji petja in zabave se vljudno vabijo na ta izlet in prireditve. Vstopnice se lahko dobe pri članih ali članicah tega društva.

— V četrtek 17. avgusta se je zaključil kontest za najlepši posajeni vrt, med šolskimi otroci od Chaney School v Stern Parku. Prvo nagrado \$25. je dobila Mary Panian. Drugo nagrado \$15. Zitta Sabek. Tretjo, četrto in peto nagrado po \$5. so dobili: Margaret Wason, Julia Loknar in Mary Liker. Darovalec teh \$55. za nagrade je bil Mr. William Stern od Stern Park Banke.

— Zadnji teden je bila na počitnicah pri družini Mr. in Mrs. John Tedo, na 1503 No. Center St. Gospodična Anna Šime iz Chicage, se je v pondeljek podala nazaj v Chicage.

— Gospodična Augusta Živetz občeznana pevka, ter dramatična igralka, je tudi na počitnicah pri svoji teti in stricu, Mr. in Mrs. Gerdiesch na 841 W. 77th St. Chicage, Ill.

— Kar se tiče o našem športnem polju, tudi ne smemo pozabiti. Najmočnejši Club v mestnem Juvenile League (mladeniška družba) so Klines Store igralci, v tem klubu so 4 Slovenci in 5 članov druge narodnosti. Klines imajo ta najboljšega metalca žoge (pitcher) v celi družbi (v družbi je osem klubov) in to je 16-letni Alex Fir, sin Mr. in Mrs. Martin Fir. Ta drugi močnejši klub v družbi je Stern Store "tem" ta klub ima za metalca tudi Slovenca in ta je mladi Mathew Težak, on je tudi izvršten metalca, ampak nima tako dobre igralce za sabo, v tem klubu so trije slovenski, ako bi imeli 4. "Kranjce," kot ima Klines klub, bi boljše napredovali.

— Najbolj izvežban, odraščeni klub v Jolietu so Speed Boy A. C. S. V tem klubu so trije slovenski in ti so Matty Ramutta, Frank "Navy" Roštan in Frank Kezerle. Ta klub bo tudi imel "Indoor Base Ball klub" prihodnje jesen in po zimi bodo igrali znotraj v gimnazijskih dvoranah. Vodja ali manager te igre je naš slovenec Rudolf Turk, ki pravi, da bo imel narveč slovencev v svojem klubu, ako bo mogoe. V poprejšnjih letih so imeli nekaj slovencev v svojem klubu. National Match Co. in Ruberoid Co. so bili lani najmočnejši igralci v Jolietu in Will County. Match Co. je imela za metalca ("pitche") Slovenca, ki je edini slovenski metalca v Jolietu. Kaj ne, "kranjska kri nikdar ne fali!"

— Kar se tiče delavskih razmer tukaj, ni nič prav dobro, zaradi te hude železničarske in rudarske stavke. Upam, da se bo kmalu skončalo.

Pozdrav

Poročevalec iz Joliet.

BANČNI ODDELEK EDINOSTI
POŠILJA DENAR V STARO
DOMOVINO V JUGOSLOVANSKIH
KRONAH IN V EFEKTIVNIH AMERIŠKIH
DOLARJIH!

V NEDELJO POPOLDNE.

20. Nedelja — Bernard, opat. Krištof.
 21. Ponedeljek — Ivana Franciška, vdova.
 22. Torek — Timotej in tovariši, muč.
 23. Sreda — Filip Ben., spoz.
 24. Četrtek — Jernej, apost.
 25. Petek — Ljudevit, kr. Patricija.
 26. Sobota — Cefirin I., papež.

DRUGA CERKVENA ZAPOVED. — POST IN ZDRŽANJE.

"Posti se in zdrži se mesa ob dnevih, ki jih je določila cerkev to je, posti se 40-danski post, kvaterne dni, petke v adventu, in na gotove vigilije; zdrži se mesa ob petkih in drugih za to določenih dnevih.)"

Ta zapoved določuje postavo o postu in zdržanju.

Post obstoji v tem, da se samo enkrat do sitega najemo na dan; zdržanje, da ne jemo mesa ob gotovih dnevih.

Kateri so ti dnevi, ko se treba zdržati mesa, in koga vežejo?

Zdržati mesa se moramo 1.) vse petke celega leta, izvzemši Božični praznik ali kak drug zapovedan praznik, če pade na petek; 2.) vse postne dni 40-danskega posta, izvzemši dni, ob katerih je uživanje mesa vsled dispense dovoljeno.

Cerkev je odredila zdržanje od mesa ob petkih v spomin Kristusove smrti.

Zapoved, da se treba zdržati mesa, veže vsakega vernika, ki je dosegel razum, ako nima zakonite dispense od cerkvenega predstojnika, ali ako ni oproščen vsled fizične (telesne) ali duševne slabosti. Smrtno greši, kdor uživa meso, ne da bi imel za to dispenco (dovoljenje), ali kdor daje meso uživati svojim otrokom, služabnikom ali delavcem.

Otroci in služabniki, ki ne dobijo postne hrane od svojih starišev ali delodajalcev, naj vprašajo za svet svojega spovednika ali župnika ki jim bosta rada svetovala, kaj imajo storiti.

Prijatelji, vestno, natančno držite post! Stariši, privadite vaše otroke že od mladih nog na post. Ne sramujmo se posta radi ljudi; prevelika skrb za tvoje zdravje naj te ne ovira pri postu, pogosto imaš prav nepotreben strah. V dvomih pa vprašaj vedno za svet svojega spovednika!

APOLOGETIKA.

DOLGE PRESLEDNE DOBE.

Služaj v enem letu ali v tisoč letih seveda ne more kaj posebnega narediti, ugovarjajo nasprotniki; toda kedo mi more braniti, če trdim, da se je vse razvilo v milijonih ali v milijardih let? V tako dolgih dobah se je vse lahko slučajno razvilo, uredilo itd.

Odgovor. — In če vzamemo za obstoj sveta še tako dolgo давnost, ostane še vendar nesmisel, da se bi svet slučajno razvil in uredil v milijardah let, in sicer po malem v posameznih presledkih, recimo v tisoč deset tisoč ali stotisoč letih. "Veliki, glavni" slučaj bi morali po sklepanju nasprotnikov, če hočejo biti dosledni, razdeliti v več "manjših" slučajev. Račun verjetnosti pa kaže, da bi dobili ravno tako neskončno majhen odlomek, ako vzamemo, da se je svetovje razvilo slučajno naenkrat, ali pa če preračunamo verjetnost za posamezne dobe in jih

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
 Rojaki se priporočam pri nakup ravnih
BARV. VARNIŠEV. ŽELEZJ. KLJUČAVNIC IN STEKLA.
 Prevažnem barvanju hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.
 Najboljše delo, naniže cene.
 Rojaki obrnite se vasei na svojega rojaka!

potem seštejemo ali pa zmnožimo.

Oba slučaja nam pokazeta le, da je nemogoče, da bi bilo svetovje nastalo slučajno.

Posamezni razvoji v preslednih dobah nas pripeljejo k končnemu cilju le, ako je vse vodil duh po gotovem načrtu in redu.

MONIZEM.

Veda, znanost stremi po tem, da kolikoli mogoče enostavno pojasni vse naravne pojave, stremi po monizmu. Dualizem med Bogom in svetom; dušo in telesom treba torej odpraviti. "Stvarnika" — tako pravijo — "treba postaviti pred vrata." Ako človeka ne zadovolji materialističen monizem (Darvin, Haeckel itd), pa vzemimo idealističen monizem Spino za, Hegel, Schopenhauer itd.)

Odgovor. — Veda ne stremi v prvi vrsti po monizmu ali po dualizmu, ampak po resnici. Ako je dualizem, to je nauk, da je razum sveta tudi Bog, da je razum telesa tudi duša, da je razum materije, snovi, tudi duh, resnica, potem moramo monizem kratkoma vreči med staro šaro, med otročje igrače. Tak monizem je ateizem, brezbožstvo v pravem pomenu besede. Po pravici bi se moral imenovati ateistični monizem.

Kaj pa ima dualizem tako strašnega na sebi? Pri dualističnem svetovnem naziranju obstoji najlepša edinost ali enostavnost. Neskončni Bog je vir, početek vsakega bitja, je stvarnik vseh stvari.

Za mislečega človeka obstoji enotno svetovno naziranje, kakoršnega si lepšega misliti ne moremo: Bog je Alpha in Omega, pričetek in konec vsakega bitja. Za pravno stremenje in hrepenenje človeka se poraja iz tega najvišji in navzvišenejši cilj: Boga nad vse ljubiti.

Toda skrivnosti "čar" monizma je jasen ko beli dan. (Beseda monos je grška in pomeni "edin"). "Proč z Bogom!" bi se moralo pravilno reči; "jaz edini sem tu!" Jaz in svet sva eno po mnenju nasprotnikov, ako vzamemo materialističen ali pa idealističen monizem.

"Let me alone", pravimo v angleškem jeziku, pusti me pri pokoju, mi hočemo imeti mir. Almighty God, let me alone! To je monizem, ako ga prestavimo v življenje.

ŠIRITE LIST "EDINOST!"

KJE se NAHAJA moj sin Frank Mehina. Leta 1914. se je nahajal v Kingston in v Elk Ridge, W. Va. Rad bi zvedel, ali je še med živimi ali je že mrtev. Če kdo ve, kje se nahaja, ali če je komu mogoče podati mi kake informacije o njem, mu bom zelo hvaležen. Naznanite lahko naravnost meni, ali pa na uredništvo Edinosti.

JURIJ MEHINA,
 pošta Št. Jernej 97. Dolenjsko.
 Slovenija, Jugoslavija.

Za boleznin in bolečine.

PAIN-EXPELLER
 Tvorila št. znak reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Prijatelj v Potrebi

SRŠENI.

Tetka Prosveta je začela voditi odločno konkurenco napram Glas Svobodi. Dosedaj je v bogokletnem pisanju še vedno prednjačila vlačuga Glas Hudobe. Odsedaj naprej pa prednjači tetka Prosveta. Kdor ne vrjame, ta naj pogleda v štev. 187. kjer piše Prosveta o Adamu in Evi. In kdor ni slep menda ja ne bo rekel, da je Prosveta kak katoliški list!

Očka Zafrknik so postali že tako močni, da se kažejo dan za dnem bolj odkriti proti veri in vsemu, kar je z njo v zvezi. Pa saj imajo prav, če "osli," kakor on imenuje člane v spisu o Adamu in Evi, nič ne ugovarjajo, kar on počenja proti njihovi veri in prepričanju. — Koga bi se potem bal?!

Bajgali! Tetka Prosveta imenuje vse one ljudi, ki so šli učiti narode o izvornem grehu, "živali in osle"! Sapramiš! to je častni "titel" za vse katoličane, ki so zavarovani pri tej narodni jednoti! Da, za vse velja to ime. Ali katoliški člani narodne jednote ne učijo svoje otroke krščanskih čednosti? Da, jih! Torej vse te člane pa imenuje "osle" pisec dotičnega spisa. Torej katoliški člani narodne jed. so "osli!" Toraj tako!? Toda, vprašali še nismo te člane, ako so zadovoljni s tem imenom? Ali ste? To odgovorite pa Vi!

Ako bodo člani Narodne Jednote na to lepo molčali, bodo javno pritrdili, da so v resnici "osli!" In v resnici so prve vrste "osli", ako bodo na izzivanje njihovega glasila Prosv. lepo molčali! Bajgali, nositi v nikdar site blagajne svoje dolarčke desetletja! potem pa biti zmerjan še za "osla," je pa že malo preveč!

Škarjar Mulec, pravi v svojih otrobih, da se naj organizira demonstracije proti chicaški vladi, ki je kriva, da se je pripetilo 10,000 razporok v enem letu. Hm, Mulec naj rajši pove, kdo je zakrivil, da je neki sodrug na neki konvenciji neke slov. jednote odpeljal oženjenemu možu njegovo boljšo polovico izpred nosa? Fant, če imaš kaj kajže pa povej???

Urednik časnika se je peljal v zrakoplovu. Stroj se nekaj pokvaril.

Pilot: "Strašno. Stroj se je nekaj pokvaril in v nevarnosti smo, da pademo šest tisoč črevljev globoko."
 Urednik: Ali res? Da bi vsaj ne padli v kako vodo, prav nič ne znaš plavati.

SLAVNEMU OBČINSTVU naznanjam, da popraviljam in napeljujem vedne in plinovne cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v PLUMBARSKO STROKO. — Pred vse msi zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljše in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,

PLUMBAR

2042 W. 22nd St., near Hoyne Ave
 Chicago, Ill.
 Tel. Canal 4108.

VAŽEN POLITIČEN MOMENT V BOLGARIJI.

(Konec.)

Resolucije, ki jih je sprejel kongres, 1. protestirajo proti kontroli ki jo izvršuje medzavezniška reparacijska komisija svojevoljno nad bolgarsko zakonodajo (komisija si lasti pravico vplivati na proračun in zahtevati zvišanje davkov), 2. odobrujejo miroljubno politiko Stambolijskega, 3. zahtevajo da se kralj ne vtika v vladu, da se vsi socialni zakonski predlogi sprejmejo in obstoječi strogo izvajajo ter vsa mesta uprave od najvišjih do najnižjih zasedejo z ljudmi, ki imajo zupanje ljudstva itd. — V strankarskem oziru zasluži pozornost sklep, da se izvoli najvišje strankino sodišče, katerega naloga bo preiskovati delovanje ministrov, poslancev ali drugih funkcionarjev, ki so se na odgovornih javnih mestih pregrešili zoper načela, pravila in sklepe stranke. Iz govorov kmetskih delegatov se vidi, da je gospodarsko stanje dežele težko (rapidno padanje vrednosti denarja, inflacija, draginja, deficit), da pa se je vsled tega razpoloženje kmetskih mas obrnilo le še bolj na levo.

Zanimivo je tudi to, da obstoja konflikt med vlado in cerkvijo, to je svetim sinodom pravoslavne bolgarske cerkve. Neposredni povod h konfliktu je manj važen; globlji vzrok bo najbrž zahteva mnogih strankarjev, naj se spričo neravnovesja budžeta, obremenjenega po reparacijskih odplačilih, poseže po premoženju cerkve.

Vse to je povzročilo v Belgradu precejšnjo nervoznost, kar je razvidno iz tega, da je vlada SHS. po dogovoru z Rumunijo in Grčijo, poslala v Sofijo noto, ki jemlje za povod nek vpad bolgarskih komitašev v makedonsko ozemlje. Vlada g. Pašiča je gotovo izrabila v to svrhu prestriz, ki si ga je pridobila vsled ojačenja male antante povodom posvetovanj jugoslovanskih, čeških in romunskih državnikov v Belgradu ob priliki kraljevske svatbe. Stvar pa je gotovo tudi v zvezi z ojačenjem Poincarejeve politike po genovski konferenci. katera se v prvi vrsti poslužuje male antante v svrhu izvedbe svojega političnega zamisla. Kljub temu ni verjetno, da bi se mogla s tem oslabiti pozicija Stambolijskega, ki ima tudi svoje prijatelje, zlasti v Angliji in Italiji, ki z Bolgarijo računata za bodočnost, pa tudi v Franciji.

Kongres komunistične stranke v Sofiji, ki se je vršil nekaj dni po kongresu kmetske stranke, je obnovil zahtevo po federaciji kmetsko-delavskih republik na Balkanu.

Gibanje kmetske stranke v Bolgariji zasluži veliko pozornost. Med njim in razvojem Radičeve seljačke stranke je opaziti nek zanimiv paralelizem. Istočasno ko je Stambolijski po svojem povratku iz Genova ubral v Sofiji levičarske strune, je Radič podal neko ruskim sovjetom zelo simpatično izjavo v nekem listu. Srbska zemljoradniška stranka pa ima tudi z bolgarsko zveze. Pod trdo skorjo povojnega kapitalističnega reda delujejo dalje ognjeni potoki ljudskega gibanja, katerih napetost postaja tem večja, čim večji je pritisk nanje. Dobro za kapitalizem je le to, da se te sile niso dozdaj še zlele v eno samo strugo.

Dr. B. (Belgrad).

UTRINKI.

Ničevnost je največja tekmovalka proti velikosti.

Tisti, ki nikdar nič ne doseže sam, prav rad kritizira delo drugih.

Nikdar ne pozabi, da zadnji dolar vedno zaključuje račune.

Malo je taci, ki bi odklonili nezasluzeno pohvalo.

Ne čeljustaj svojemu bližnjemu nazaj, razven če hočeš, da bo tvoj bližnji znal, da si ravno tako velik bedak, kakor je on.

Nekatere dekleta so tako družabne, da pomagajo svojim fantom celo predlagati za ženitev.

Veliko lažje je obiskovati prijatelje, kakor pa živeti z njimi.

Nikdar ne ciljaj previsoko, ker zna se zgoditi, da ne boš zadel ne visoko ne nizko.

Ženske so huđe, celo dentisti premmnogokrat ne morejo zamašiti ust svojim ženam.

Veliko bolje si je počrtniti svoje čevlje, kakor pa svoje dobro ime.

Dokler je dekle mlada, prav rada izbira in svoj nosek viha. Ko se pa postara, pa izbirati nima kaj. Prezvetnost se vsikdar maščuje.

V VAŠO KORIST BO!

Ako se pri pošiljanju denarja v stari kraj ali kamorkoli poslužite Vašega lastnega delavskega podjetja

"BANČNEGA ODDELKA EDINOSTI"

KATERI POŠILJA DENAR V JUGOSLAVIJO IN ZASEDENO OZEMLJE, KAKOR TUDI V VSE DRUGE DRŽAVE V EVROPI, NAJHITREJE NAJBOLJ ZANESLJIVO IN PO NAJNIŽJEM DNEVNEM KURZU.

V Jugoslaviji dostavlja vse naše pošiljatve na najbližnje poštne urade prejemnikov brez vsakega odbitka.

"LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI"

NAŠE POŠILJATVE dospejo na svoje mesto najhitreje in prejemniki nimajo nikakih sitnosti pri prejemanju denarja.

DENAR dostavljamo v jugoslovanski valuti in v efektivnih ameriških dolarjih.

NAŠE NOVE ZVEZE z staro domovino nas omogočajo, da nudimo našim rojakom boljše postrežbo pri pošiljanju denarju, kakor najsiboj kjerkoli drugje.

OD SEDA naprej bomo pošiljatelje točno obveščali o prejemu, kakor hitro bomo dobili od Ljudske Posojilnice iz Ljubljane tozadevno obvestilo.

ZA CENE denarju glejte vedno v oglasu na prvi strani našega lista. Za vse podrobnosti in pojasnila se obrnite osebno ali pismeno na:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Rojaki podpirajte svoje lastno delavsko podjetje!

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE. Izdeluje MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

ČRTOMIR IN BOGOMILA.

Novela. — Spisala Lea Fatur.
(Dalje.)

Sedela sta na mehkih foteljih v zelo bogato opremljeni sobi. Rejeni premožni založnik nemške židovske literature in ubogi slovenski pisatelj. Kadila sta. In poudarjal je žid: "Vaše pero Vam prinese zlata in slave, ako hočete. Spišite mi kaj modernega o Kristusu. Jaz Vam založim. Videli boste . . . Nagrada bo večja, nego mislite — predujem takoj. Samo moderno, brezobzirno, da pade vašemu narodu mrena z oči."

Odprl je predal železne skrinje in zasmejali so se bankovci. A Niko ni odprl ust. Prekrižal je roke in mislil . . . Umel je dobro, kaj hoče od njega židovski založnik — in čutil je, da ne more, da ne sme. Naglo je šla mimo njega narodova zgodovina: Boj za Kristusa vse čase . . . Boji s Turkom, lutrskim prevratom, modernem dobo. Pred njim so vstali dedje in pradedje. Nosili so kamenje na visoke vrhove. Ni jim bilo žal ne potu, ne žuljev. Na one vrhove so romali s slovesno pesmijo, z vihrajočimi banderi. Vse življenje tega naroda — samo romanje k visokim ciljem. A na vrhu, spomenik vseh vekov, Kristus, ki proži utrujenim svojo roko . . . Kaj bi rekel ta narod, da podre brezbožna roka Kristusa, njegov up?

"Ne!" je izjavil odločno Niko. "Ni še prišel čas . . . Moj narod zbesni, se upijani, ako mu vzamemo življensko oporo vere. Moj narod zbesni, razbije vse. In kdor bi spisal tak spis, zanj ne bi bilo več mesta v domovini."

Založnik je skomizgnil z rameni: "Premislite se, prijatelj. Jaz ostanem pri svoji ponudbi." —

Takrat je mislil Niko tako. Danes misli drugače. Govorile so pošasti noči: Vrzimo križe raz zvonike . . . Rekla je Helena: Molila bom zate. Molila! To je njena ljubezen, njegovo plačilo! —

Vstal je. Dan se je zavlil v sive oblake. Morda je bil tak dan, ko je sklenil Judež, da proda svojega Gospoda. Pogledal se je v zrcalo in se prestrašil: Zabrekle so žile nad nosom, kakor Kajnovno znamenje je na čelu. Toda govore so pošasti noči: Ne bodi Črtomir, volkodlak! — Trdega obraza je naznanil materi: "Ne dajajte nikamor, kar Vam je prinesla ona tercijska, jaz ne potrebujem podpore. Še danes dobim denar; vrnite ono in skrbite samo, da imam mir, zdaj bom delal."

"Sin moj . . . Ni bila tercijska, ne morem žaliti dekleta" . . .

Ni poslušal, hitel je na pošto. Telefon je nosil pogovor med Dunajem in Trstom in ko je zaprla uradnica zvezo, je postalo Niku prazno okrog srca. V banki je dobil denar. Mati se je prestrašila, kd ji ga je izročil in zopet naročil naj vrne oni ženski podporo.

Sedel je k mizi in sedel za mizo dan za dnem. Priklenjen od lastne misli, prevzet, da ni videl, ne slišal. Kakor da mu pomagajo nevidne moči. Hitro so rastle strani, popisane z bogokletno lažjo. Stavek je segal v stavek, poglavje v poglavje. Blesteča beseda se je morala prijati čitatelja. Toda! . . . Čudna uganka! Tačas, ko je ubijal v srcu čitateljevem Kristusa, tačas je rastle in se je širil Kristus v njegovemu srcu . . . Vstala je pred njim dežela svetih dejanj. Videl je Tolažnika vseh src, spremljal ga je na njegovih potih, poslušal njegovo besedo . . . A on je vlekel hotoma božanstveno podobo v blato. Večkrat je stopila bela podoba k njemu, večkrat je vrgel pero od sebe, naježenih las je bežal v log, ležal tam pod drevesi, poslušal tihi govor narave. Večkrat je hotel k Heleni: "Verujem, obžalujem! Klanjam se Tvojemu Kristusu, mojemu Bogu!" — Ali nevidne moči so mu prigovarjale: "Ne bodi Črtomir! Ostani značajan!" Značajan! Z vsakim dnem mu je postajalo bolj grozno. Vedel je, da pretvarja resnico v laž, vedel, da nasprotuje Onemu, katerega spoznava v dnu srca, razuma. Kajti ne bilo bi sveta, da ni Njega . . . In to, kar pobija on hotoma, vede, da piše laž, so verovali in verujejo milijoni ljudi. Milijoni ljudi bodo izgubili luč, milijonom ljudi postane prazno v duši, kakor njemu. Ne, to delo ni prinašalo svetlobe dneva. Zato je begal pisatelj v samoto, ležal je cele dneve v travi, se krohtal sam sebi in se čudil svojemu lastnemu glasu. Ni se bril, ni se krtačil. Razmršenih las, divjih oči, se je izogibal ljudem, ki so gledali za njim in kazali na svoje čelo. Prestrašen je videl in ugenil, kaj sodijo. Saj je čutil sam, da mu zagrinja temna senca možgane. Videl je, da ga križa mati, da kropi za njim. Včasih je zbesnel, včasih se je razjokal: Zmedlo se je Judežu in vsem njegovim naslednikom, zmede se tudi njemu. Ponoči, samo ponoči je delal in čudna družba se je zbirala okrog njega, ga je tešila in bodrila: Bili so maliki vseh

narodov, ki so stanovali po Barju in gorah. Perun, Lada in Živa, temna Morana, zmaj, močvirja strah, krak velikan, Jupiter s svojimi dvorjani. Prihajali so iz nočnega mraku, režali so se raz okno, sedali so na mizo. Niko je pisal, oni so mu podajali besede. Šepetala mu je najlepša boginja: "Piši o svobodi uživanja." — In smehljaje so razširjali maliki brezdanja usta: "Razprezi svoje mreže Venera — Afrodit, ki otemnuješ človeški um in otopiš človeško voljo."

Včasih se mu je zastudila ta družba. Tedaj je stopila med spake malikovalstva veličastna podoba Kristusova. Zmaji so zatulili in se potuhnil. Bela počoba se je bližala Niku, ga vabila: "Moli!" Šepetali so maliki: "Ostani značajan!" In zameglilo se je, izgubil je Kristus, krohtaje so se vrnila pošasti. — Tako je minevala noč. Kadar je odpodil jutranji zvon nočne vasovalce, je legel Niko k mučnim sanjam. Nikdar ni vprašal o Heleni, nikdar ni stopil na njeno pot. Moli, ali ne moli zanj — ni maral, da izve. Zgodilo se je, da je srečal Almo v bližini svojega stanovanja. Hotela ga je nagovoriti, a on je zbežal. Zgodilo se je, da je našel na svoji mizi šopek drobnih rož. Poznal je kraj, kjer so rastle, roko, ki jih je trgala — in zmajal je z glavo. Tolažiti ga hoče otroško deklo . . . Slišal je pač mater vzdihovati, da ne vidi sin, da je še sreče zanj. Ali njegovo srce je zastokalo: Helena! —

Nekoč se je ojunčila Alma in ga je ustavila: "Nič ne vprašate po Heleni? Jako trpi . . . Vedno moli za Vas."

Sirovo se je zadril: "Kaj meni mar? — Saj ima mater. In čemu moli? Nisem je prosil."

Almine sanjave oči so se prestrašile, usta so zatrepetala.

On se je zakrohotal: "Da, gospodična! Nismo več trubadurji. Značaji se ne prodajajo. Recite: Bi Vi radi, da poljubim šolne gospe Svetlinove?"

"Ne!" je ušlo Almi iz ust. Prestrašena svoje besede je zažarela in popravljala: "Rada bi pač, da bi bila srečna moja Helena. Saj Vi niste taki, zakaj trdite, kar ni res? Vi ste vendar tako dober človek in imeniten pisatelj?"

Vzrojil je: "Kdo pravi, da trdim, kar ni res? Res je, da se ne uklo nim radi Svetlinkine hiše. V sredi tolpe teh, ki prodajajo svoje prepričanje, ostanem edini čist značaj."

"Ali Helena je naredila maturo . . . Slabotna je, toda trdna v namenu, da pojde na vseučilišče."

Nič ni rekel. Divjal je v log . . . Ona gre, gre! In nihče je ne ustavi. Samostanski venec, samostanski pajčolan jo zagrne. O moja velika, junaška Helena, čisti angel miru — moli. Reši me teh oblasti . . .

BENJ. EICHHOLZER

FOREST CITY, PA.

Se priporoča vsem Slovincem v Forest City in okolici pri nakupovanju razne železnine in kuhinjskega pohištva. Imamo največjo zalogo razne železnine, kuhinjskega pohištva in raznovrstnega orodja. Ker naročamo blago v veliki množini, zato smo tudi v stanu nuditi občinstvu najnižje cene pri našem blagu. Zato, kadar potrebujete razne železnine, kuhinjskega pohištva in drugih raznih stvari, pridite in izberite si tako blago v naši trgovini, kjer se lahko pomenite v vašem lastnem materinskem jeziku, z našim Mr. Joseph Kamen-om, kateri bo vam postregel po svoji najboljši moči.

BENJ. EICHHOLZER

Trgovina razne železnine in pohištva

527 Main Street,

Forest City, Pa.

VSO ODPRAVO

OD GLAVE DO NOG

si lahko kupite pri nas. V zalogi imamo najboljše trpežne obleke, najboljše vsakovrstne črvelje, klobuke, spodnje, obleke, praznične in za na delo srajce, najboljše ovratnike in kravate za srajce. Kadar kupujete črvelje za praznike ali za na delo pridite k nam in dobili boste najboljše črvelje, ki si jih morete kupiti za vaš denar. Za vaše dečke imamo najboljše trpežne obleke, črvelje, kape, srajce in sploh vse, kar rabijo.

Mi Vam obljublamo, da v naši trgovini, dobite vedno najboljšo vrednost za "VAŠ DENAR"!

J. J. DVORAK & CO.

1853-1855 BLUE ISLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

BREZ UČITELJA se naučite angleškega jezika sami ako si kupite

SLOVENSKO-ANGLEŠKO SLOVNIČO

katera obsega:

Prvi del: Glasoslovje.

Drugi del: Obliskoslovje.

Tretji del: Vaje.

Četrty del: Pogovori iz vsakdajnega življenja.

Peti del: Slovenski-Angleški Besednjak.

Šesti del: Vprašanja in odgovori, ki jih mora znati ko prosi za državljski papir.

V besednjaku je natančno pojasneno, kako se pišejo angleške besede in kako se jih mora pravilno izgovarjati. Iz te knjige se lahko vsak nauči angleškega jezika brez vsakega učitelja.

Knjiga je trdo vezana in ima 250 strani. Cena s poštnino samo 90c.

AVE MARIA,

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.

REŠEVANJE POTOP-

LJENCEV.

New York (Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.) v teh poletnih dneh čitamo skoraj vsak dan v časopisih o ljudeh, ki so se vtopili, in radi tega ni odveč, da tu navedemo nekoliko navodil, ki jih je objavil United States Bureau of Mines, kako treba postopati v slučaju utona.

Čim je ponesrečenec spravljn iz vode na suho, položi ga z licem proti tlom, okleni se njegovega telesa sklepajoč svoje roke pod njegovim želodcem in privzdiguje ga nekolikokrat, tako da mu glava visi in se mu voda izlije iz ust in grla. Odstrani iz njegovih ust vse tuje snovi, kot tobak, umetne zobe ali "chewing gum." Ne zgubi časa z odvezavanjem njegovega oblačila. Ne nesi ga nikamor daleč. Ne čakaj, da pride zdravnik. Oživljaj ga sam in rabi pri tem spodaj opisane metode umetnega dihanja:

Položi ponesrečenca s trebuhom navzdol in z glavo, obrnjeno na stran, tako da so mu nos in usta prosta za dihanje. Stegni eno njegovo roko preko njegove glave in drugo pod glavo. Ta položaj je važen, ker pomaga širiti pljuča. Glava naj bo v nekoliko nižji legi kot truplo.

Raztegni vtopljenčeve noge in poklekni vmes gledajoč v smeri proti njegovi glavi. Položi dlan svojih rok na njegova kratka rebra, držeč palce v smeri hrbtenice in okoli dva inča oddaljena drug od drugega, in stegni prste kolikor daleč mogoče.

Z ravno stegnjenimi rokami zazibaj se počasi naprej, tako da teža svojega telesa postopno, ne pa silno pritisne na vtopljenčovo telo. To vse naj traja dve sekundi. Potem, držeč dlani na istemu mestu, zazibaj se počasi nazaj, tako da dvigneš pritisk in se po dveh nadaljnjih sekundah povrneš zopet v prvotni položaj.

Ponovi to zibanje naprej in nazaj okoli petnajstkrat. Popolno dihanje traja okoli štiri sekunde; radi tega ravnaj te gibljaje po svojem lastnem dihanju.

Med tem ko nadaljuješ s temi poskusi umetnega dihanja, najdi pomočnika, ki naj potegne ven vtopljenčev jezik, ako je upadel nazaj v usta (za sreča jezik navadno visi, ko leži ponesrečenec z glavo navzdol). Ako pa jezik rad zdrkne nazaj, naj ga pomočnik drži izven ust, s tem da ga poveže z robcem. Robec utegne obvarovati pomočnika tudi pred tem, da ga ponesrečenec ne ugrizne. Pomočnik tudi naj razveže vse pretesno oblačilo okoli vtopljenčevega vratu, prsi in pasa.

Ne dovoli ljudem, da se gnetejo okoli tebe in s tem preprečijo dohod svežega zraka. Vtopljencu naj bo gorko; zato ga dobro pokrij in postavi okoli njega tople opeke, steklenice ali gumijevе vreče z gorko vodo. Zavij te tople predmete, da se vtopljenec ne opeče. Nadaljuj z umetnim dihanjem brez prestanka, dokler se ne pojavi naravno dihanje, ali vsaj tekem treh ur. Ako se naravno dihanje ustavi, potem ko se je pojavilo, vporabi zopet umetno dihanje.

Ne daj mu nikakih pijač v usta, dokler ne pride popolnoma do zavesti. Naj ponesrečenec ostane v svojem položaju. Ko je nekoliko prišel k sebi, prenesi ga na nosilnicah. Nevarno je postaviti bolno ali poškodovano osebo v sedeči ali stoječji položaj. Smrt utegne nastati, ako se ga prisili hoditi.

Ta navodila o oživljanju vtopljenčev je izdal Bureau of Mines ob enem s podobnimi nasveti, kako naj se postopa s ponesrečenci v slučaju zadušenja s plini in električnega sunka, in izvira iz obširnega delovanja tega urada v stvareh reševanja v rudnikih.

Natančna navodila s slikami — v slučajih zadušenja s plini, utona in električnega sunka, lahko dobite, ako se obrnete pismeno na Bureau of Mines, Washington, D. C.